

118

**UMOWA MIĘDZY POLSKĄ RZECZĄPOSPOLITĄ LUDOWĄ, A REPUBLIKĄ CZECHOSŁOWACKĄ O UREGULOWANIU
NIE ZAŁATWIONYCH SPRAW MAJĄTKOWYCH**

podpisana w Pradze dnia 29 marca 1958 r.

W Imieniu Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej

RADA PAŃSTWA
POLSKIEJ RZECZYPOSPOLITEJ LUDOWEJ

podaje do powszechnej wiadomości:

W dniu 29 marca 1958 roku podpisana została w Pradze Umowa między Polską Rzeczpospolitą Ludową a Republiką Czechosłowacką o uregulowaniu nie załatwionych spraw majątkowych o następującym brzmieniu dosłownym:

**UMOWA MIĘDZY POLSKĄ RZECZĄPOSPOLITĄ LUDOWĄ
A REPUBLIKĄ CZECHOSŁOWACKĄ O UREGULOWANIU
NIE ZAŁATWIONYCH SPRAW MAJĄTKOWYCH**

Rada Państwa Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej i Prezydent Republiki Czechosłowackiej, pragnąc uregulować nie załatwione sprawy majątkowe z okresu przed dniem 9 maja

**DOHODA MEZI POLSKOU LIDOVOU REPUBLIKOU A ČESKO-
SLOVENSKOU REPUBLIKOU O VYPOŘÁDÁNÍ
NEVYŘÍZENÝCH MAJETKOVÝCH OTÁZEK.**

Státní Rada Polské lidové republiky a prezident Československé republiky, ve snaze vypořádat nevyřízené majetkové otázky z doby přede dnem 9. května roku 1945 i některé

1945 roku oraz niektóre sprawy majątkowe z okresu późniejszego, postanowiły zawrzeć niniejszą Umowę i w tym celu wyznaczyły swych Pełnomocników:

Rada Państwa Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej
Dr Tadeusza Dietricha, Ministra Finansów,
Prezydent Republiki Czechosłowackiej
Júlia Ďuriše, Ministra Finansów,

którzy po wymianie pełnomocnictw, uznanych za dobre i sporządzone w należytej formie, zgodzili się na następujące postanowienia:

Artykuł 1

- 1) Niniejszą Umową uregulowane są oraz całkowicie i ostatecznie zlikwidowane wszelkie pieniężne roszczenia oraz roszczenia do innych świadczeń majątkowych podmiotów prawnych jednej z Umawiających się Stron do podmiotów prawnych drugiej z Umawiających się Stron, o ile roszczenia te powstały przed dniem 9 maja 1945 roku, z wyłączeniem roszczeń osób fizycznych jednej z Umawiających się Stron do osób fizycznych drugiej z Umawiających się Stron.
- 2) a. Przez czechosłowackie podmioty prawa, w rozumieniu niniejszego artykułu, rozumie się Państwo Czechosłowackie, czechosłowackie osoby prawne oraz instytucje i fundacje, które w dniu podpisania niniejszej Umowy mają siedzibę na obecnym obszarze Republiki Czechosłowackiej, oraz czechosłowackie osoby fizyczne.
- b. Przez polskie podmioty prawa, w rozumieniu niniejszego artykułu, rozumie się Państwo Polskie, polskie osoby prawne oraz instytucje i fundacje, które w dniu podpisania niniejszej Umowy mają siedzibę na obecnym obszarze Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej, oraz polskie osoby fizyczne.
- 3) Jeżeli po powstaniu roszczenia lub zobowiązania nastąpiła zmiana w osobie uprawnionego lub zobowiązanego, ocenia się prawne następstwo według przepisów prawnych tej z Umawiających się Stron, której podmiotu prawa ta zmiana dotyczy.
- 4) Postanowieniami niniejszego artykułu nie są objęte:
 - a. prawa, z których wynikają roszczenia do świadczeń okresowych (ubezpieczenia społeczne, prawa autorskie i prawa podobnego rodzaju);
 - b. zobowiązania wynikające z praw wymienionych w punkcie a. niniejszego ustępu, jeżeli zobowiązania te są płatne po dniu 8 maja 1945 roku.

Artykuł 2

- 1) Niniejszą Umową są również uregulowane oraz całkowicie i ostatecznie zlikwidowane:
 - a. wszelkie zobowiązania Państwa Polskiego, związane z roszczeniami wynikającymi z aktów wydanych i czynności dokonanych na podstawie polskiego ustawodawstwa nacjonalizacyjnego, wywłaszczeniowego lub jakiegokolwiek innego, pozbawiającego lub ograniczającego prawo własności, zastosowanych przed dniem podpisania niniejszej Umowy do czechosłowackich majątków, praw i interesów, znajdujących się na obecnym obszarze Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej;
 - b. wszelkie zobowiązania Państwa Czechosłowackiego, związane z roszczeniami wynikającymi z aktów wydanych i czynności dokonanych na podstawie czechosłowackiego ustawodawstwa nacjonalizacyjnego, wywłaszczeniowego lub jakiegokolwiek innego, pozbawiającego lub ograniczającego prawo własności, zastosowanych przed dniem podpisania niniejszej Umowy do polskich majątków, praw i interesów, znajdujących się na obecnym obszarze Czechosłowackiej Republiki.

majątkowe otázky z doby pozdější, rozhodli se uzavřít tuto Dohodu a k tomu cíli jmenovali svými zmocněnci:

Státní Rada Polské lidové republiky
Dr Tadeusze Dietricha, ministra financí,
president Československé republiky
Júlia Ďuriše, ministra financí,

kteří, vyměňivše si plné moci a shledávše je v dobré a náležité formě, dohodli se na těchto ustanoveních:

Článek 1

- 1) Touto Dohodou jsou vypořádány jakož i zcela a konečně zlikvidovány veškeré peněžité nároky a nároky na jiná majetková plnění právních subjektů jedné smluvní strany vůči právním subjektům druhé smluvní strany, pokud takové nároky vznikly přede dnem 9. května 1945, vyjmajíc nároky fyzických osob jedné smluvní strany vůči fyzickým osobám druhé smluvní strany.
- 2) a) Československými právními subjekty ve smyslu tohoto článku se rozumí československý stát, československé právnické osoby jakož i ústavy a nadace, které mají v den podepsání této Dohody sídlo na nynějším území Československé republiky, a československé fyzické osoby.
- b) Polskými právními subjekty ve smyslu tohoto článku se rozumí polský stát, polské právnické osoby jakož i ústavy a nadace, které mají v den podepsání této Dohody sídlo na nynějším území Polské lidové republiky, a polské fyzické osoby.
- 3) Došlo-li po vzniku nároku nebo závazku ke změně v osobě oprávněného nebo zavázaného, posuzuje se právní nástupnictví podle právních předpisů smluvní strany, jejíhož právního subjektu se tato změna týká.
- 4) Ustanoveními tohoto článku nejsou dotčena:
 - a) práva zakládající nároky na opětovná plnění (sociální pojištění, autorská práva a práva podobného druhu);
 - b) závazky vyplývající z práv, zmíněných v bodu a) tohoto odstavce pokud tyto závazky jsou splátné po dni 8. května 1945.

Článek 2

- 1) Touto Dohodou jsou rovněž vypořádány jakož i zcela a konečně zlikvidovány:
 - a) všechny závazky polského státu souvisící s nároky, které vyplývají z opatření učiněných do dne podepsání této Dohody podle polských znárodnovacích, vyvlastňovacích nebo jakýchkoli jiných vlastnické právo odnímajících nebo omezujících zákonných předpisů, jimiž byly postiženy československé majetky, práva a zájmy na nynějším území Polské lidové republiky;
 - b) všechny závazky československého státu souvisící s nároky, které vyplývají z opatření učiněných do dne podepsání této Dohody podle československých znárodnovacích, vyvlastňovacích nebo jakýchkoli jiných vlastnické právo odnímajících nebo omezujících zá-

wiającego lub ograniczającego prawo własności, zastawianych przed dniem podpisania niniejszej Umowy do polskich majątków, praw i interesów, znajdujących się na obecnym obszarze Republiki Czechosłowackiej.

- 2) Za polskie majątki, prawa i interesy w rozumieniu niniejszego artykułu uważa się majątki, prawa i interesy Państwa Polskiego oraz polskich osób fizycznych i prawnych, które były nimi w dniu, w którym Republika Czechosłowacka wydała tego rodzaju akty, i które to osoby — albo ich prawni następcy — są nimi w dniu podpisania niniejszej Umowy.
- 3) Za czechosłowackie majątki, prawa i interesy w rozumieniu niniejszego artykułu uważa się majątki, prawa i interesy Państwa Czechosłowackiego oraz czechosłowackich osób fizycznych i prawnych, które były nimi w dniu, w którym Polska Rzeczpospolita Ludowa wydała tego rodzaju akty, i które to osoby — albo ich prawni następcy — są nimi w dniu podpisania niniejszej Umowy.

Artykuł 3

- 1) Na własność Republiki Czechosłowackiej przechodzą nieruchomości i inny majątek oraz prawa majątkowe pozostawione w Republice Czechosłowackiej przez obywateli polskich na podstawie:
 - a. Protokołu z dnia 18 września 1948 roku zawartego między Rzecząpospolitą Polską a Republiką Czechosłowacką o przesiedleniu osób narodowości polskiej z okolic Humenného i
 - b. Protokołu z dnia 5 maja 1949 roku zawartego między Rzecząpospolitą Polską a Republiką Czechosłowacką o przesiedleniu osób narodowości polskiej ze Wschodniej Słowacji do Polski.
- 2) Jakikolwiek roszczenia wynikające z przesiedlenia w myśl wymienionych Protokołów uznaje się wzajemnie za zlikwidowane i całkowicie uregulowane, a wymienione Protokoły za wykonane niniejszą Umową i za wygasłe.

Artykuł 4

Zobowiązania prawnych podmiotów obu Umawiających się Stron, wymienionych w artykułach 2 i 3 niniejszej Umowy, wynikające z majątków, praw i interesów, których dotyczą postanowienia tych artykułów, uważa się za całkowicie uregulowane.

Artykuł 5

- 1) Niniejszą Umową są ponadto uregulowane oraz całkowicie i ostatecznie zlikwidowane:
 - a. wszelkie roszczenia wynikające z Umowy z dnia 21 września 1945 roku między Rzecząpospolitą Polską a Republiką Czechosłowacką w przedmiocie repatriacji, jak również jakiegokolwiek inne roszczenia z tytułu pomocy przy repatriacji i przewozie polskich i czechosłowackich obywateli oraz roszczenia podobnego rodzaju; wszelkie porozumienia w tym przedmiocie uważa się za wygasłe;
 - b. wszelkie roszczenia wynikające z Umowy z dnia 12 lutego 1946 roku między Rzecząpospolitą Polską a Republiką Czechosłowacką w sprawie wzajemnego zwrotu mienia wywiezionego po rozpoczęciu wojny oraz roszczenia wynikłe w związku z wykonaniem powyższej Umowy. Uważa się wyżej wymienioną Umowę za nadal obowiązującą tylko w zakresie mienia kulturalnego i archiwalnego; natomiast Umowa ta traci moc obowiązującą w pozostałym zakresie;
 - c. roszczenia o zwrot wagonów kolejowych oraz roszczenia wynikające z ich użytkowania, o ile nie są uregulowane i zlikwidowane w myśl poprzedniego ustępu, z wyłączeniem przypadków, które są objęte układami

konných předpisů, jimiž byly postiženy polské majetky, práva a zájmy na nynějším území Československé republiky.

2) Za polské majetky, práva a zájmy se ve smyslu tohoto článku považují majetky, práva a zájmy polského státu a polských fyzických a právnických osob, které měly tento status v den, kdy Československá republika učinila taková opatření a které — anebo jejich právní nástupci — v den podepsání této Dohody mají tento status.

3) Za československé majetky, práva a zájmy se ve smyslu tohoto článku považují majetky, práva a zájmy československého státu a československých fyzických a právnických osob, které měly tento status v den, kdy Polská lidová republika učinila taková opatření a které — anebo jejich právní nástupci — v den podepsání této Dohody mají tento status.

Článek 3

1) Do vlastnictví Československé republiky přecházejí nemovitý a jiný majetek jakož i majetková práva, zanechané v Československé republice polskými občany podle:

- a) Protokołu ze dne 18. září 1948 mezi Polskou republikou a Československou republikou o přesídlení osob polské národnosti z okolí Humenného a
- b) Protokołu ze dne 5. května 1949 mezi Polskou republikou a Československou republikou o přesídlení osob polské národnosti z východního Slovenska do Polska.

2) Jakékoli nároky související s přesídlením podle uvedených Protokolů uznávají se navzájem za zlikvidované a úplně vypořádané a uvedené Protokoły za provedené touto Dohodou a za zaniklé.

Článek 4

Závazky právních subjektů obou smluvních stran, zmíněných v článcích 2 a 3 této Dohody, související s majetky, právy a zájmy, na které se vztahují ustanovení těchto článků, pokládají se za plně vypořádané.

Článek 5

1) Touto Dohodou jsou dále vypořádaný jakož i zcela a konečně zlikvidovaný:

- a) veškeré nároky, plynoucí u Úmluvy ze dne 21. září 1945 mezi Polskou republikou a Československou republikou o repatriaci, jakož i jakékoli jiné nároky z titulu pomoci při repatriaci a přepravě polských a československých občanů a nároky podobného druhu; veškerá ujednání o tom pokládají se za zaniklá;
- b) veškeré, nároky, plynoucí z Ujednání ze dne 12. února 1946 mezi Polskou republikou a Československou republikou o vzájemném vydání majetku odvezeného po započetí války, jakož i nároky vzniklé v souvislosti s prováděním tohoto Ujednání; uvedené Ujednání pokládá se na nadále platné pouze pokud jde o kulturní a archivní materiál; naproti tomu v ostatním rozsahu toto Ujednání pozbývá platnosti;
- c) nároky na vrácení železničních vozidel a nároky plynoucí z jejich užívání, pokud nejsou již vypořádaný a zlikvidovaný podle předchozího odstavce, s vyloučením případů, na něž se vztahují ujednání železnič-

władz kolejowych o używaniu wagonów w transporcie międzynarodowym, poczynając od Umowy, która weszła w życie z dniem 1 kwietnia 1948 roku;

- d. rozszereżenia wynikające z Umowy, zawartej dnia 29 maja 1945 roku pomiędzy Ministerstwem Spraw Zagranicznych Rzeczypospolitej Polskiej a Poselstwem Republiki Czechosłowackiej w Warszawie o wzajemnym udzieleniu kredytu przedstawicielstwom obu państw.
- 2) Obie Umawiające się Strony zwrócić sobie nawzajem papiery wartościowe, które zostały zawleczone po rozpoczęciu wojny z obszaru jednej z Umawiających się Stron na obszar drugiej Umawiającej się Strony, o ile ich odnalezienie jest możliwe, z pominięciem papierów wartościowych, które podlegają wydaniu stosownie do postanowień artykułu 6 niniejszej Umowy.

Artykuł 6

- 1) W ramach wykonania niniejszej Umowy Republika Czechosłowacka wyda Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej wszelkie papiery wartościowe emitowane przez Państwo Polskie, polskie osoby prawne prawa publicznego lub przez osoby prawne prawa prywatnego — z siedzibą na obecnym obszarze Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej — oraz w miarę możliwości inne dokumenty i dowody dotyczące zobowiązań, majątków, praw i interesów uregulowanych i zlikwidowanych niniejszą Umową, a stanowiących w dniu podpisania niniejszej Umowy własność Państwa Czechosłowackiego albo czechosłowackich osób fizycznych lub prawnych posiadających stałe miejsce zamieszkania lub siedzibę na obecnym obszarze Republiki Czechosłowackiej.
- 2) W ramach wykonania niniejszej Umowy Polska Rzeczpospolita Ludowa wyda Republice Czechosłowackiej wszelkie papiery wartościowe emitowane przez Państwo Czechosłowackie, czechosłowackie osoby prawne z siedzibą na obecnym obszarze Republiki Czechosłowackiej oraz w miarę możliwości inne dokumenty i dowody dotyczące zobowiązań, majątków, praw i interesów uregulowanych i zlikwidowanych niniejszą Umową, a stanowiących w dniu podpisania niniejszej Umowy własność Państwa Polskiego albo polskich osób fizycznych lub prawnych posiadających stałe miejsce zamieszkania lub siedzibę na obecnym obszarze Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej.

Artykuł 7

Majątki, prawa i interesy osób fizycznych i prawnych jednej z Umawiających się Stron znajdujące się na obszarze drugiej z Umawiających się Stron — o ile nie podpadają pod postanowienia niniejszej Umowy — pozostają w swobodnej dyspozycji tych fizycznych i prawnych osób w ramach obowiązujących przepisów prawnych.

Artykuł 8

- 1) Właściwe organy jednej z Umawiających się Stron oraz jej fizyczne i prawne osoby mają prawo odmówić rozpatrywania roszczeń drugiej z Umawiających się Stron oraz jej osób fizycznych i prawnych, o ile roszczenia te zostały uregulowane i zlikwidowane niniejszą Umową.
- 2) Obie Umawiające się Strony uregulują w miarę potrzeby swymi wewnętrznymi przepisami sprawy objęte niniejszą Umową.

Artykuł 9

Obie Umawiające się Strony udzielą sobie wzajemnie wszelkiej pomocy w celu ustalenia roszczeń i zobowiązań, które likwiduje się niniejszą Umową.

nich spraw o používání vozů v mezinárodní dopravě, počínaje ujednáním, které nabylo platnosti dnem 1. dubna 1948,

- d) nároky, plynoucí z dohody uzavřené dne 29. května 1945 mezi ministerstvem zahraničních věcí Polské republiky a vyslanectvím Československé republiky ve Vářišavě o vzájemném poskytnutí úvěru zastupitelským úřadům obou států.
- 2) Obě smluvní strany si vrátí navzájem cenné papíry, které byly s území jedné smluvní strany po započatí války zavlčeny na území druhé smluvní strany, pokud je lze nalézt, kromě cenných papírů, které podléhají odevzdání podle ustanovení článku 6 této Dohody.

Článek 6

1) V rámci provádění této Dohody Československá republika odevzdá Polské lidové republice veškeré cenné papíry, které byly vydány polským státem a polskými právníckými osobami veřejného práva, nebo právníckými osobami soukromého práva — se sídlem na nynějším území Polské lidové republiky — jakož i podle možnosti jiné listiny a doklady týkající se závazků, majetků, prav a zájmů vypořádaných a zlikvidovaných touto Dohodou, pokud jsou ku dni podpisu této Dohody vlastnictvím československého státu nebo československých fyzických a právníckých osob se stálým bydlištěm nebo sídlem na nynějším území Československé republiky.

2) V rámci provádění této Dohody Polská lidová republika odevzdá Československé republice veškeré cenné papíry, které byly vydány československým státem a československými právníckými osobami se sídlem na nynějším území Československé republiky, jakož i podle možnosti jiné listiny a doklady, týkající se závazků, majetků, prav a zájmů, vypořádaných a zlikvidovaných touto Dohodou, pokud jsou ku dni podpisu této Dohody vlastnictvím polského státu, nebo polských fyzických a právníckých osob se stálým bydlištěm nebo sídlem na nynějším území Polské lidové republiky.

Článek 7

Majetky, práva, a zájmy fyzických a právníckých osob jedné smluvní strany na území druhé smluvní strany, pokud nespádají pod ustanovení této Dohody, zůstávají ve volném nakládání těchto fyzických a právníckých osob v rámci platných právních předpisů.

Článek 8

1) Příslušné orgány jedné smluvní strany jakož i její fyzické a právnícké osoby mají právo odmítnout projednávání nároků druhé smluvní strany a jejich fyzických a právníckých osob, pokud tyto nároky byly vypořádané a zlikvidovány touto Dohodou.

2) Obě smluvní strany upraví podle potřeby svými vnitřními předpisy otázky na něž se vztahuje tato Dohoda.

Článek 9

Obě smluvní strany si vzájemně poskytnou veškerou pomoc za účelem zjištění nároku a závazků, které se likvidují touto Dohodou.

Artykuł 10

Umowa niniejsza podlega ratyfikacji. Wejdzie ona w życie z dniem wymiany dokumentów ratyfikacyjnych, która odbędzie się w Warszawie.

Niniejszą Umowę sporządzono w Pradze dnia 29 marca 1958 roku w dwóch egzemplarzach, każdy w językach polskim i czeskim, przy czym obydwie teksty posiadają jednakową moc obowiązującą.

Na dowód czego wymienieni Pełnomocnicy podpisali niniejszą Umowę i zaopatrzyli ją pieczęciami.

Z upoważnienia
Rady Państwa Polskiej
Rzeczypospolitej Ludowej
(—) T. Dietrich

Z upoważnienia
Prezydenta Republiki
Czechosłowackiej
(—) J. Ďuriš

Článek 10.

Tato Dohoda podléhá ratifikaci. Nabude platnosti dnem výměny ratifikačních listin, která bude provedena ve Varšavě.

Tato Dohoda byla sepsána v Praze dne 29 března roku 1958, ve dvou vyhotoveních, každé v jazyku polském a českém, při čemž obě znění mají stejnou platnost.

Na důkaz toho jmenovaní zmocněnci podepsali tuto Dohodu a připojili k ní pečeti.

Z plné moci Státní Rady
Polské lidové republiky:
(—) T. Dietrich

Z plné moci presidenta
Československé republiky:
(—) J. Ďuriš

Po zaznajomieniu się z powyższą Umową Rada Państwa uznała ją i uznaje za słuszną zarówno w całości, jak i każde z postanowień w niej zawartych; oświadcza, że jest ona przyjęta, ratyfikowana i potwierdzona, oraz przyrzeka, że będzie niezmiennie zachowywana.

Na dowód czego wydany został Akt niniejszy, opatrzony pieczęcią Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej.

Dano w Warszawie, dnia 16 września 1958 r.

L. S.

Przewodniczący Rady Państwa: A. Zawadzki

Minister Spraw Zagranicznych: w z. M. Naszkowski